

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudkyně Daniely Zemanové a soudce Miloslava Výborného v právní věci žalobce: **M. Z.**, zast. JUDr. Ing. Vladimírem Nedvědem, advokátem se sídlem Kostelní náměstí 233/1, Litoměřice, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 2. 2014, čj. 2082/14/5000-14306-705194, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 18. 5. 2015, čj. 15 Af 28/2014-40,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Finanční úřad v Roudnici nad Labem (dále jen „správce daně“) rozhodnutím ze dne 16. 11. 2012, čj. 86500/12/198971500424, doměřil žalobci (dále jen „stěžovatel“) daň z přidané hodnoty za období srpen 2010 a předsal povinnost k úhradě zákonného penále. K odvolání stěžovatele žalovaný rozhodnutím ze dne 3. 2. 2014, čj. 2082/14/5000-14306-705194, rozhodnutí správce daně změnil v části týkající se specifikace bankovního účtu správce daně, na nějž má být doměřená daň včetně penále uhrazena; ve zbytku ponechal výrok rozhodnutí správce daně beze změny.

[2] Stěžovatel podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu. Podáním ze dne 27. 4. 2015 požádal Krajský soud v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“) o osvobození od soudních poplatků. Uvedl, že v září 2013 přišel o zaměstnání a doposud je veden jako uchazeč o zaměstnání; nepobírá žádné sociální dávky. Dále tvrdil, že veškeré své úspory již vyčerpal, nevlastní žádný nemovitý majetek, spolu s rodinou - manželkou a dvěma nezletilými syny bydlí v nájmu, přičemž nájem je hrazen jeho manželkou z rodičovského příspěvku. K prokázání těchto tvrzení přiložil potvrzení úřadu práce ČR – krajské pobočky v Ústí nad Labem ze dne 27. 4. 2015, nájemní smlouvu ze dne 28. 9. 2007 a vyplněné potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce (dále jen „prohlášení“).

[3] Z prohlášení krajský soud zjistil, že stěžovatel nemá žádné příjmy, žádný majetek větší ceny a jediný měsíční příjem jeho rodiny je rodičovský příspěvek ve výši 7 300 Kč; oproti tomu má dluhy ve výši 18 343 Kč, které splácí. Z přiložené nájemní smlouvy dále vyplynulo, že dle této smlouvy v pravidelných měsíčních platbách má povinnost platit nájemné ve výši 2 500 Kč a úhradu za elektrickou energii ve výši určené jejím dodavatelem.

[4] Krajský soud usnesením ze dne 18. 5. 2015, čj. 15 Af 28/2014-40 (dále jen „napadené usnesení“) stěžovateli osvobození od soudního poplatku nepřiznal. Tvrzení stěžovatele považoval za nevěrohodná; s připomenutím § 3 odst. 2 a 3 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu dovodil, že u rodiny sestávající ze dvou dospělých osob, jednoho dítěte ve věku jednoho roku a druhého ve věku osmi let činí měsíční životní minimum domácnosti částku 9 850 Kč. Dle krajského soudu není možné, aby rodina stěžovatele měla příjem pouze 7 300 Kč, ze kterého by hradila nájemné ve výši 2 500 Kč a poplatky za elektrickou energii, splácela dluhy stěžovatele a současně byla z této částky schopna hradit veškeré náklady související s bydlením a zajišťováním svých základních životních potřeb (např. vyživovací povinnosti obou synů); to vše aniž by rodina jakkoliv požádala o pomoc ze strany státu. Dle krajského soudu stěžovatel v rozporu s poučením v závěru uvedeného prohlášení musel zamlčet podstatné okolnosti ohledně své finanční situace, které mohly mít vliv na rozhodování krajského soudu o osvobození od soudních poplatků.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného

[5] Stěžovatel podal kasační stížnost z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[6] Namítl, že v prohlášení uvedl pravdivé údaje a žádné okolnosti, jež by mohly mít vliv na rozhodování o jeho žádosti, nezamlčel. Úsudek krajského soudu, že stěžovatel zamlčel podstatné okolnosti ohledně jeho finanční situace, nemá oporu ve skutkovém zjištění, neboť krajský soud neprovedl žádné dokazování a ani neuvedl, jaké podstatné okolnosti stran finanční situace měl stěžovatel zamlčet. Krajskému soudu nic nebránilo stěžovatele vyslechnout; jeho závěr o tom, že prohlášení je nevěrohodné, má být postaven zcela najisto, nikoliv vycházet toliko z „krajní nepravděpodobnosti“. Úvaha o nemožnosti žít s uváděnými částkami není ničím podložená. Výpočet částky životního minima splňuje dle stěžovatele rovněž podmínky pro osvobození od soudního poplatku.

pokračování

[7] Žalovaný navrhl kasační stížnost zamítnout.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[8] Před posouzením kasační stížnosti Nejvyšší správní soud hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Důvodnost kasační stížnosti posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; neshledal přitom žádné vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[9] Nejvyšší správní soud předesílá, že o obdobných kasačních stížnostech stěžovatele již rozhodoval v řízeních zakončených zamítavými rozsudky ze dne 29. 7. 2015, čj. 9 As 121/2015-20 a čj. 9 As 141/2015-27 a ze dne 30. 7. 2015, čj. 9 As 142/2015-20. Od argumentace obsažené v odůvodnění těchto rozsudků nemá potřebu jakkoliv se odchýlovat, protože i v nyní posuzované věci neshledává podanou kasační stížnost opodstatněnou z důvodů dále uvedených.

[10] Zdejší soud se předně zabýval namítanou nepřezkoumatelností napadeného usnesení. Vlastní přezkum rozhodnutí krajského soudu je totiž možný pouze za předpokladu, že jde o rozhodnutí srozumitelné a opřené o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je natolik závažnou vadou, že k ní Nejvyšší správní soud přihlíží z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[11] Kritéria přezkoumatelnosti napadené usnesení splňuje. Jedná se o srozumitelné rozhodnutí opřené o dostatek relevantních důvodů. Je z něj zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku napadeného usnesení (srov. zde odst. [3] a [4]).

[12] Stěžovatel spatřuje nepřezkoumatelnost napadeného usnesení v tom, že krajský soud neuvedl, jaké podstatné okolnosti své finanční situace měl stěžovatel zamlčet. Ve věci neprováděl dokazování a pokud prohlášení považoval za nevěrohodné, mělo to být postaveno najisto. Nejvyšší správní soud se s těmito námitkami neztotožnil.

[13] Smyslem institutu osvobození od soudních poplatků je zabezpečení přístupu k soudní ochraně i u těch účastníků, kteří se vzhledem ke své majetkové a finanční situaci nachází v tíživých sociálních poměrech. Je na účastníku samém, aby soudu dostatečně konkrétně popsal své osobní a majetkové poměry a současně projevil zákonem požadovanou aktivitu a předložil (pokud možno současně se žádostí o osvobození od soudních poplatků) doklady prokazující jeho nemajetnost. Nesplní-li účastník tuto svou povinnost, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, čj. 7 Azs 343/2004-50, č. 537/2005 Sb. NSS). Důkazní břemeno k prokázání nedostatku prostředků nese účastník řízení.

[14] Soudy tedy zkoumají, zda účastník řízení v žádosti o osvobození od soudních poplatků dostatečně konkrétně popsal, v čem spatřuje nedostatek prostředků k úhradě soudního poplatku a zda takové tvrzení rovněž řádně doložil. Přiznat osvobození od soudních poplatků je totiž možné jen při kumulativním splnění obou podmínek, tj. při dostatečně určitém tvrzení o nedostatečnosti prostředků k úhradě soudního poplatku a při doložení takového tvrzení. Vyplyne-li z uvedených údajů či obsahu spisu, že jsou nevěrohodné, popř. neúplné, soud žádost zamítne (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2009, čj. 1 As 39/2009-88, č. 1962/2010 Sb. NSS).

[15] V projednávané věci krajský soud detailně popsal, z čeho vycházel při hodnocení majetkových poměrů stěžovatele. Dostatečně a srozumitelně odůvodnil, proč tvrzení stěžovatele o majetkových poměrech považuje za nevěrohodné. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že krajský soud nezpochybnil jednotlivá tvrzení stěžovatele týkající se příjmů či výdajů, nevytýkal mu nedostatečně doložení jednotlivých údajů. Dospěl však k závěru, že celkový obraz majetkové situace předestřený v prohlášení o majetkových poměrech nemůže odpovídat realitě. Nelze se proto ztotožnit s argumentací stěžovatele, že krajský soud měl provádět dokazování jeho výslechem, popř. uvádět konkrétní skutečnosti, které zamlčel.

[16] V případě, že byl stěžovatel přesvědčen o nesprávném závěru krajského soudu ohledně věrohodnosti jeho tvrzení, měl příležitost v kasační stížnosti objasnit, z jakého důvodu krajský soud nahlíží na jeho situaci mylně a z jeho pohledu nespravedlivě. Stěžovatel nicméně ve svých námitkách setrval pouze na úrovni tvrzení, že krajský soud rozhodoval za nedostatečně zjištěného skutkového stavu, aniž se snažil závěr krajského soudu jakkoli vyvrátit relevantními skutečnostmi a nabídnout uspokojivé vysvětlení své majetkové situace, včetně vyvrácení závěru krajského soudu, že jím deklarovaná finanční částka nemůže krýt potřeby čtyřčlenné rodiny. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud považuje posouzení krajského soudu jako logické hodnocení tvrzených majetkových poměrů stěžovatele.

[17] Za této situace bylo zcela na místě hodnotit doložené majetkové poměry jako nevěrohodné. Stěžovatel proto nesplnil dle § 36 odst. 3 s. ř. s. podmínky pro přiznání osvobození od soudních poplatků.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Pro výše uvedené Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl dle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[19] O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému, jemuž by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 6. srpna 2015

Zdeněk Kühn
předseda senátu